SJØMAT NORGE

Til
Klima- og miljødepartementet

Vår dato: 16.10.2026
Deres dato: 16.09.2026

Deres referanse: 26/4470

Innspill til arbeidet med ny stortingsmelding om villaks, sjøørret og sjørøye

Sjømat Norge støtter regjeringens mål om å styrke bestandene av villaks, sjøørret og sjørøye. Den nye stortingsmeldingen gir en viktig mulighet til å etablere et helhetlig kunnskapsgrunnlag og legge til rette for at innsatsen målrettes mot de tiltakene som kan gi størst positiv effekt for bestandene.

Dette er et innspill til det videre arbeidet med meldingen. Sjømat Norge ber særlig om at følgende blir ivaretatt i prosessen:

1. Et samlet påvirkningsbilde

Villaks, sjøørret og sjørøye påvirkes av en rekke faktorer gjennom hele livsløpet, i elv, fjord og hav. Betydningen av påvirkningene varierer mellom arter, bestander, områder og perioder.

Meldingsarbeidet bør derfor vurdere påvirkningsfaktorene samlet og belyse:

- hvilke faktorer som har størst betydning for bestandsutviklingen i ulike områder
- hvordan påvirkningsfaktorene virker sammen
- hvordan betydningen av påvirkningene varierer mellom bestander og over tid
- hvordan samspill mellom arter kan påvirke utviklingen i bestandene
- hvilke deler av livsløpet som er mest avgjørende for utviklingen i bestandene

En helhetlig vurdering er nødvendig for å unngå at oppmerksomhet og ressurser ensidig rettes mot enkeltpåvirkninger uten at det er tilstrekkelig belyst hvor stor betydning de har for bestandene.

2. Et bredt og transparent kunnskapsgrunnlag

Meldingen må bygge på best tilgjengelig kunnskap. Samtidig må den synliggjøre kunnskapshull, usikkerhet, metodevalg og eventuelle ulike faglige vurderinger.

Sjømat Norge mener departementet i det videre arbeidet bør:

- involvere et bredt spekter av forskningsmiljøer, fagdisipliner og relevante kunnskapsmiljøer
- skille tydelig mellom observerte data, modellberegninger og faglige vurderinger
- beskrive sentrale forutsetninger og usikkerheter på en åpen og etterprøvbar måte
- synliggjøre områder der det finnes ulike faglige vurderinger eller utilstrekkelig kunnskap

Dette vil styrke både kvaliteten på kunnskapsgrunnlaget og tilliten til konklusjonene som trekkes.

SJØMAT NORGE Postboks 5471 Majorstuen, 0305 Oslo
Norwegian Seafood Federation +47 991 10 000 · firmapost@sjomatnorge.no
Oslo · Bergen · Ålesund · Tromsø · Trondheim sjomatnorge.no · Org.nr. 974 461 021 MVA

3. Bedre kunnskap om hva som påvirker bestandene

For å kunne prioritere riktige tiltak er det nødvendig å forstå hvilke forhold som har størst betydning for utviklingen i bestandene. Det er ikke tilstrekkelig å vite at en påvirkningsfaktor kan ha effekt. Vi trenger også kunnskap om hvordan den slår ut på bestandsnivå, hvordan betydningen varierer mellom områder og bestander, og hvordan ulike påvirkninger virker sammen.

Meldingsarbeidet bør derfor bidra til bedre kunnskap om:

- hvordan påvirkning på enkeltindivider slår ut på bestandsnivå
- hvordan påvirkningene slår ut på tilbakevandring, gytebestand, bestandsstatus og måloppnåelse
- hvordan de ulike påvirkningsfaktorene hver for seg bidrar til utviklingen i bestandene
- hvordan den samlede belastningen påvirker bestandene over tid
- geografiske forskjeller mellom vassdrag, fjorder og bestander

For havbrukets del er det særlig behov for å forstå sammenhengen mellom modellert risiko, observert påvirkning og målbare endringer i bestandene. Dette bør ses som en del av det samlede kunnskapsbildet. Arbeidet med stortingsmeldingen må derfor samtidig koordineres med oppfølgingen av Havbruksmeldingen, slik at kunnskapsgrunnlag, mål og virkemidler ses i sammenheng.

4. Tiltak må prioriteres etter effekt

Meldingen bør gi et faglig grunnlag for å prioritere tiltak ut fra hvor stor positiv effekt de kan forventes å ha for bestandene.

Det bør derfor vurderes:

- hvilke tiltak som mest sannsynlig vil gi målbare forbedringer for bestandene
- i hvilken grad allerede gjennomførte tiltak og etablerte forvaltningsordninger har hatt ønsket effekt
- hvordan effekten av nye tiltak skal dokumenteres og evalueres
- hvordan tiltak kan målrettes mot de bestandene og områdene der behovet og forbedringspotensialet er størst
- om tiltakenes positive effekt for bestandene står i rimelig forhold til kostnader og øvrige samfunnsmessige konsekvenser

Prioriteringen bør være kunnskapsbasert og sektorovergripende. Målet må være å bruke ressursene der de gir størst mulig forbedring for villaks, sjøørret og sjørøye.

5. Kvalitetsnormen for villaks bør gjennomgås

Kvalitetsnormen for villaks er et sentralt grunnlag for vurderingen av tilstanden til norske villaksbestander. Sjømat Norge mener derfor at arbeidet med stortingsmeldingen bør omfatte en gjennomgang av kvalitetsnormen og kunnskapsgrunnlaget den bygger på. Gjennomgangen bør særlig vurdere metodikken og usikkerheten knyttet til gytebestandsmålene, og hvordan ny kunnskap om bestand–rekrutteringsforhold, habitat og lokale forhold innarbeides. Formålet må være å sikre at normen bygger på oppdatert kunnskap og gir et godt og etterprøvbart grunnlag for å vurdere bestandenes status og hva som påvirker utviklingen i bestandene.

En gjennomgang bør blant annet omfatte:

- kunnskapen og metodene som ligger til grunn for klassifiseringen av bestandene
- kunnskapen og metodene som brukes for å vurdere genetisk integritet

- hvordan betydningen av ulike påvirkningsfaktorer vurderes og dokumenteres i kunnskapsgrunnlaget for kvalitetsnormen
- hvordan ny kunnskap og endringer i påvirkningsbildet fanges opp
- sammenhengen mellom kvalitetsnormen og øvrige forvaltningssystemer for villaks

Avslutning

Sjømat Norge mener den nye stortingsmeldingen bør gi et helhetlig og etterprøvbart grunnlag for å forstå utviklingen i bestandene og prioritere effektive tiltak. Meldingen bør ikke bare beskrive kjente påvirkningsfaktorer, men også belyse hvor stor betydning de har, hvordan de virker sammen, og hvilken effekt allerede gjennomførte tiltak har hatt.

Sjømat Norge bidrar gjerne videre i arbeidet med kunnskap og erfaringer fra havbruksnæringen.

Vennlig hilsen
Sjømat Norge

Ingrid Lundamo

Regionsjef Havbruk Vest